

ELTE Társadalomtudományi Kar
Nemzetközi tanulmányok mesterképzési szak
magyar nyelven
Záróvizsga követelmények és általános információk

Általános információk

Szakedolgozati témaválasztás a Neptunban (HKR 457. §-a alapján)

- Őszi félévben: október 15 - november 15.
- Tavaszi félévben: április 15 - május 15.

Szakedolgozati téma és/vagy konzulens módosítása a Neptunban (HKR 77. §-a alapján)

- Őszi félévben: szeptember 15.
- Tavaszi félévben: február 15.

Záróvizsgára történő jelentkezés a Neptunban (HKR 457/C. §-a alapján)

- Őszi félévben: október 15.
- Tavaszi félévben: március 15.

Szakedolgozat leadása a Neptunban (HKR 457/A. §-a alapján)

- Őszi félévben: november 15.
- Tavaszi félévben: április 15.

Szakedolgozat bírálata (HKR 457/B. §-a alapján)

- Szakigazgató által kijelölt opponens bírál.
- A bírálat az előzetesen megadott határidőre a neptunba kerül feltöltésre.

Szakedolgozat védeése (HKR 81. §-a alapján)

- Minden szak esetén a záróvizsga napján történik.

Szakedolgozat követelményei:

https://tatk.elte.hu/dstore/document/2713/ELTE_TATK_szakedolgozati_kovetelmenyek.pdf

Záróvizsga-időszak

- A tanév záróvizsga-időszakját a tanév rendje tartalmazza.

Záróvizsga letételének lehetőségére vonatkozó határidők:

(HKR 81. §-a alapján)

- Tanulmányaikat 2006/07. tanév 1. félévétől 2011/12. tanév 1. félévéig megkezdők esetén: nincs határidő jelenleg a zv-letételére, de az abszolutórium megszerzése utáni 7. évtől az intézmény egyéb feltételeket szabhat
- Tanulmányaikat 2012. szept. 1-jétől megkezdők: LEGKÉSŐBB az abszolutóriumot követő 2+3 = 5. év végéig tehetik le a záróvizsgát

Az állami ösztöndíjasok esetén az OH további szigorításokat ír elő a diploma megszerzésére, erről itt olvashatnak részleteket: https://www.oktatas.hu/felsooktatas/osztondijas_kepzes/kepzesfeltetelek.

Az aktív/passzív/abszolutóriumot szerzett hallgatókat az aktuális határidőkről Neptunon keresztül tájékoztatja a Tanulmányi Hivatal.

Nemzetközi tanulmányok mesterképzési szak

- a) A záróvizsga az alábbi két részből áll:
  - aa) a hallgató a záróvizsga-bizottság előtt megvédi dolgozatát az opponensi bírálattal szemben, és válaszol a dolgozattal kapcsolatos, valamint a választott téma széleskörű ismeretéről tájékozódó kérdésekre; a bizottság a védésre ötfokozatú érdemjegyet ad;

  - ab) a hallgató az elméleti alapozó és szakmai törzsmodul és az általa teljesített specializáció tételei közül húz egyet-egyet. A tételek kidolgozására a záróvizsgabizottság a hallgató számára előzetes felkészülési lehetőséget biztosít. A két tételre egy ötfokozatú érdemjegyet ad a bizottság, ez az elméleti kérdés jegye;

- b) A záróvizsga érdemjegye a szakdolgozat, a védés és az elméleti kérdésre adott három jegy számtani átlaga, két tizedes jegyre számolva;

- c) Az oklevél minősítése megegyezik a záróvizsga érdemjegyével.

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK
Nemzetközi tanulmányok mesterképzés
magyar nyelven
2017 előtt felvettek esetén

ELMÉLETI ALAPOZÓ ÉS SZAKMAI TÖRZS MODUL TÉTELEI (1-12-ig)
mindenkinek kötelező

1. Az alapjogvédelem intézményrendszere a magyar alkotmányos rendszerben

Irodalom:

Halmi Gábor: Az emberi jogokat védő magyarországi intézmények. In: Halmi Gábor - Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Osiris, 2003. 191-251. (Az Alaptörvény változtatásainak figyelembe vételével)

2. Az elnöki és a parlamentáris kormányzati rendszerek

Irodalom:

Giovanni Sartori: Összehasonlító alkotmánymérnökség. Akadémiai Kiadó, 2003. 103-234.

3. Politikai ideológiák

Irodalom:

Bayer József: A politikai gondolkodás története. Osiris, 1998. 180-250.

Paczolay Péter–Szabó Máté: A politikatudomány kialakulása. A politikaelmélet története az ókortól a huszadik századig; Korona, Bp., 1996

4. Az Európai Unió intézményi modellje

Irodalom:

Horváth Zoltán – Ódor Bálint: Az Európai Unió szerződéses reformja. Az Unió Lisszabon után. HVGORAC, Budapest, 2008. 133-168.

Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata.

<http://eurlex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2010:083:SOM:HU:HTML>

5. Biztonságpolitika

Irodalom:

Stephen M. Walt: A biztonsági tanulmányok reneszánsza; Barry Buzan - Ole Waever – Jaap de Wilde: A biztonsági elemzés új keretei; Kenneth N. Waltz: A világpolitika anarchikus struktúrája In Póti László (szerk.) Önértelmezés és viták a hidegháború utáni korszakban, Zrínyi Kiadó, 2006.

Buzan, B; Waever, O and de Wilde, J (1998). Security: A New Framework for Analysis. Boulder, CO: Lynne Rienner. 1. 2. 8. fejezet

Duffield, M (2005) "Getting Savages to Fight Barbarians: Development, Security and the Colonial Present," Conflict, Security and Development (2005) 5:2, 141-159.

Doyle, MW (2016) The politics of global humanitarianism: The responsibility to protect before and after Libya. International Politics 5314-31.

6. A közösségi jogi aktusok rendszere az EU-ban

Irodalom:

Horváth Zoltán – Ódor Bálint: Az Európai Unió szerződéses reformja. Az Unió Lisszabon után. HVGORAC, Budapest, 2008. 43-68.

7. A nemzetközi kapcsolatok tudományának elméleti fejlődése (Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok tudományába): realizmus vs. liberalizmus és a neo-neo vita

Irodalom:

Hollis, Martin – Steve Smith: Explaining and Understanding International Relations. Oxford, OUP, 1983. Ch.s 1- 2.

8. A nemzetközi kapcsolatok elméletének 1989 utáni fordulata: Mi újat hozott a konstruktivizmus?

Irodalom:

Jeffrey T. Checkel (1998): The Constructivist Turn in International Relations Theory (Review Article). World Politics, 50: 2, 324-348.

Jutta Weldes(1996): Constructing National Interests. European Journal of International Relations 2 no. 3, 275-318.

9. Mit jelent a kritikai elmélet a nemzetközi kapcsolatokban? Állam-, szuverenitás-, hatalom és biztonságfogalom-kritikák. A biztonság fogalmának átalakulása a hidegháború után

Irodalom:

Booth, Ken (1999) "Three Tyrannies" in Dunne, Tim and Wheeler, Nicholas J. (eds.) Human Rights in Global Politics, (Cambridge: Cambridge University Press), 31-70. Nicholas Onuf, Frank F. Klink: Anarchy, Authority, Rule. International Studies Quarterly, 1989, 2: 149-173

10. Külpolitikai elemzés módszertana, (Foreign Policy Analysis), és a külpolitikai döntéshozatal modelljei.

Irodalom:

Allison, Graham T., 1971. Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis, 1ed. Little Brown; Kiss

J. László, 2009. Változó utak a külpolitika elméletében és elemzésében. Budapest: Osiris

11. Az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozó politikák

Irodalom:

Horváth Zoltán – Ódor Bálint: Az Európai Unió szerződéses reformja. Az Unió Lisszabon után. HVGORAC, Budapest, 2008. 196-222.

12. Globalizáció, globális problémák

Irodalom:

Globalizáció és kapitalizmus. Szerk. Balázs Zoltán és Szilágyi Katalin. Budapest: Századvég, 2007. Xavier Sala-i-Martin és M. Bordo - B. Eichengreen tanulmányai

A nemzetközi tanulmányok mesterszak „Európai fejlesztéspolitika” specializáció tételei (1-10-ig)

1. Az Unión belüli és kívülről érkező migráció szabályozása

Kötelező irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Kende Tamás-Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. CompLex, 2016.

Tarrósy István - Glied Viktor - Vörös Zoltán (szerk.): Migrációs tendenciák napjainkban. Publiikon, 2014.

2. A belső piac szabályozása, a négy alapszabadság

Kötelező irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Várnay Ernő – Papp Mónika: Az Európai Unió joga. 2016.

3. A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség

Kötelező irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Kende Tamás - Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. CompLex, 2016.

Czigler Dezső Tamás — Horváthy Balázs: A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség jogforrásainak feltárása. Jog, Állam, Politika 3(2) pp. 3-25. (2011)

Czigler Dezső Tamás, Horváthy Balázs: A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség joggyakorlata és intézményei. Jog, Állam, Politika 3:(3) pp. 3-26. (2011)

4. A regionális politika, a kohéziós politika és ezek elhatárolása a nemzetközi fejlesztéspolitikától

Kötelező irodalom:

Kende Tamás-Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. CompLex, 2016.

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Paragi Beáta - Szent-Iványi Balázs - Vári Sára: Nemzetközi fejlesztési segélyezés. Budapest: TeTT könyvek. 2007.

Kovács Teréz: Vidékfejlesztési politika. Dialóg, 2012.

Buday-Sántha Attila: Agrár- és vidékpolitika, 2011. Saldo Kiadó.

5. A foglalkoztatáspolitiká

Kötelező irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Kende Tamás-Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. CompLex, 2016.

Horváth Zoltán – Ódor Bálint: Az Európai Unió szerződéses reformja. Az Unió Lisszabon után. HVGORAC, Budapest, 2010.

6. Az Európai Unió szociális dimenziója

Kötelező irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Sziklai István (szerk.): Az Európai Unió szociális politikái. E-jegyzet, 2016

Kende Tamás –Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. Budapest, CompLex, 2016.

7. Az agrárpolitika alapjai és intézményei, agrártámogatási rendszer

Kötelező irodalom:

Kende Tamás –Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. Budapest, CompLex, 2016. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. 2011.

Buday-Sántha Attila: Agrár- és vidékpolitika, 2011. Saldo Kiadó.

8. Az Európai Unió külkapcsolati politikáinak rendszere

Kötelező irodalom:

Balázs Péter: Az Európai Unió külpolitikája. Budapest: Wolters Kluwer, 2016

Simon Zoltán (szerk.): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan, 2017.

9. Az Európai Unió nemzetközi fejlesztéspolitikája

Kötelező irodalom:

Balázs Péter: Az Európai Unió külpolitikája. Budapest: Wolters Kluwer, 2016

Simon Zoltán (szerk.): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan, 2017.

Paragi Beáta - Szent-Iványi Balázs - Vári Sára: Nemzetközi fejlesztési segélyezés. Budapest: TeTT könyvek, 2007.

10. Az Európai Unió nemzetközi kereskedelempolitikája

Kötelező irodalom:

Balázs Péter: Az Európai Unió külpolitikája. Budapest: Wolters Kluwer, 2016

Simon Zoltán (szerk.): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan, 2017.

Kende Tamás - Szűcs Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. CompLex, 2016.

A nemzetközi tanulmányok mesterszak „nemzetközi emberi jogok” specializáció tételei (1-14-ig)

1. A szociális jogok köre, kialakulása, természete

Irodalom:

Takács Albert: Szociális jogok. In: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Budapest,

Osiris 2003. 791-854. illetve Kardos Gábor: Üres kagylóhéj? A szociális jogok nemzetközi védelmének egyes kérdései. Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003., Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) XIV. fejezet

2. Kisebbségi jogok a nemzetközi és a magyarországi szabályozásban

Irodalom:

Kardos Gábor: Kisebbségek: Konfliktusok és garanciák. Budapest, Gondolat, 2007. 72-111. Majtényi Balázs: Mi lesz veled "bezzeggyerek"? Változóban a kisebbségi jogi szabályozás, Fundamentum, 2005/3. 109-120., Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (Eolvasókönyv) IV. fejezet

3. A választójog és a népszavazás

Irodalom:

Papp Imre: A politikai részvételi jogok. In: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2003. 737-790, Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) VIII. fejezet + Az Alaptörvény által hozott változások.

4. Az emberi méltósághoz és az élethez való jog

Irodalom:

Tóth Gábor Attila: Az emberi méltósághoz való jog és az élethez való jog. In: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2003. 255-361. Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) I. fejezet

5. A magyar bírósági szervezetrendszer és a bíróságok személyi állományának kiválasztása

Irodalom:

Fleck Zoltán: Bíróságok mérlegen. I. Pallas Kiadó, 2008. 11-49. Az átalakulásról javasolt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100161.TV kül. 62-65., 76., 103. §§

6. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának eljárása, jogalkalmazási gyakorlata

Irodalom:

Kardos Gábor: Az emberi jogokat védő nemzetközi jogi intézmények. In: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2003. 137-173. A 14. kiegészítő jegyzőkönyv változásai az eljárásrendben, kül. 26-31. cikkek és 35. cikk (3)b.

http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/01BD2C9F-96C5-4AC7-A4F6389A89ACEE24/0/HUN_CONV.pdf

7. A magyar és az uniós állampolgárság szabályai

Irodalom:

Tóth Judit: *Státuszjogok. Lucidus, Budapest, 2004. 31-92., 289-303.* Körtvélyesi Zsolt: *Az „egységes magyar nemzet” és az állampolgárság*
<http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/11-2-03.pdf> + *Alaptörvény által hozott változások.*

8. A kommunikációs jogok

Irodalom:

Halmai Gábor: *A véleménynyilvánítás szabadsága. A gyülekezés és az egyesülés szabadsága.*
In: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2003. 423-525.
Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) V. fejezet

9. Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség az alkotmánybírói gyakorlat és az esélyegyenlőségi törvény alkalmazásában

Irodalom:

Balogh Lídia – Kádár András Kristóf – Majtényi Balázs -. Pap András László:
Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismeretek. Budapest: L'Harmattan, 2010., Halmai – Juhász–Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) II. fejezet

10. A menekültek jogállása

Irodalom:

Mink Júlia, *Nemzetközi menekültügy in Kardos Gábor – Lattmann Tamás (szerk.): Nemzetközi jog, Eötvös, Budapest, 2010,*

Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) XII. fejezet
KAPONYI ERZSÉBET, A KÖZÖS EURÓPAI MENEKÜLTÜGYI RENDSZER ÉS AZ ALAPVETŐ JOGOK VÉDELME,

Pro Publico Bono Online, Támop Speciál, 2011

<http://www.propublicobono.hu/pdf/Kaponyi%20Erzs%3%A9bet%20K%3%B6z%3%B6s%20Eur%3>

[%20Eur%3%B3pai%20Menek%3%BClt%3%BCgyi%20Rendszer%20CEAS%20final%20rev.pdf](http://www.propublicobono.hu/pdf/Kaponyi%20Erzs%3%A9bet%20K%3%B6z%3%B6s%20Eur%3%B3pai%20Menek%3%BClt%3%BCgyi%20Rendszer%20CEAS%20final%20rev.pdf)

Gábor Gyulai, *The Luxemburg Court: Conductor for a Disharmonious Orchestra? Mapping the national impact of the four initial asylum-related judgments of the EU Court of Justice, 2012,* <http://helsinki.hu/wp-content/uploads/The-Luxemburg-Court-06-04-2012-final.pdf>

11. A tulajdonhoz való jog

Irodalom:

Sonnevend Pál: *A tulajdonhoz való jog. In: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2003. 637-668., Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) XI. fejezet*

12. A személyi szabadsághoz való jog és a tisztességes eljárás követelményei az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatában

Irodalom:

Róth Erika: *Eljárási jogok*. In: Halmi Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): *Emberi jogok*. Osiris, Budapest, 2003, 137-173., Tóth Gábor Attila: *Túl a szövegen - Értekezés a magyar alkotmányról*, Budapest, Osiris, 2009, *személyi szabadsághoz való joggal (habeas corpus) foglalkozó részek/ Halmi – Juhász – Majtényi–Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) X. fejezet*

13. A nemzetközi humanitárius jog és az emberi jogok

Irodalom:

Kardos Gábor – Lattmann Tamás (szerk.): *Nemzetközi jog, Eötvös, Budapest, 2010. tankönyv nemzetközi humanitárius jog fejezete, Fegyveres konfliktusok és az emberi jogok. Miért nehéz kérdés? In: Elspeth Guild: Mikor bűncselekmény a háború? Biztonság és európai emberi jogok: az egyéni jogok védelme szükséghelyzet és fegyveres összeütközés idején (Föld-rész Könyvek), Budapest: L'Harmattan, 2009. 7-*

22. Halmi – Juhász – Majtényi – Salát: *Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) X. fejezet 1048-1066. (Halmi – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok E-olvasókönyvet az Európai Tanulmányok Tanszék elektronikus formában a hallgatók rendelkezésére bocsátja.)*

14. Vallásszabadság

Irodalom:

Halmi – Juhász – Majtényi – Salát: *Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) IX. fejezet, 721-760. John Locke: Levél a vallási türelemről (pl. Akadémia Kiadó, Budapest 1982)*

John Stuart Mill, *A szabadságról, 2. fejezet (pl. in John Stuart Mill, A szabadságról – Haszonelvűség, Magyar Helikon, 1980) Jefferson's Wall of Separation Letter, <http://www.usconstitution.net/jeffwall.html>*

Köbel Szilvia, *A köztisztviselői eskü és a lelkiismereti szabadság. Fundamentum, 2009/4. <http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/09-4-07.pdf>*

Sajó András, *A kisegyház mint alkotmányjogi képtelenség. Fundamentum, 1999/2. <http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/99-2-06.pdf>*

Schanda Balázs, *Fejkendőviselet az iskolában, Fundamentum 2004/2. <http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/04-2-10.pdf>*

A Velencei Bizottság véleménye az új magyar egyházügyi törvényről: [http://www.venice.coe.int/docs/2012/CDL-AD\(2012\)004-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2012/CDL-AD(2012)004-e.pdf)

Critical Security Studies

1. What makes critical security studies „critical”? What aspects of the traditional understanding of security are under criticism? (refer to at least two critical approaches)

Literature:

Barry Buzan & Lene Hansen. 2009. *The Evolution of International Security Studies*, (Cambridge: Cambridge University Press), Chapters 1-3.

Gray, Chris Hables. (2003) *Posthuman Soldiers in Postmodern War*. *Body & Society* 9:215-26.

Williams, MC (2008) '(In)Security Studies, Reflexive Modernisation and the Risk Society', *Cooperation and Conflict*, 43:1, 183-213.

Tickner, J. Ann. 1997. "You Just Don't Understand: Troubled Engagements between Feminists and IR Theorists." *International Studies Quarterly* 41:611-632.

Jennifer Mitzen, 'Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma', *European Journal of International Relations*, vol.12, no.3, 2006.

Sjoberg, L. (2009) 'Introduction to Security Studies: Feminist Contributions', *Security Studies* 18(2): 183-213.

2. What role can language, discourse and rhetoric play in critically engaging the concept of security?

Literature:

Juha Vuori, 'Illocutionary Logic and Strands of Securitization: Applying the Theory of Securitization to the Study of Non-Democratic Political Orders', *European Journal of International Relations*, vol.14, no.1, 2008.

Baldwin, D (1997) 'The Concept of Security,' *Review of International Studies*, 23:1 (1997), 5-26

Jane Cramer, 'Militarized Patriotisms: Why the U.S. Place of Ideas Failed Before the Iraq War', *Security Studies*, vol.16, no.3, 2007.

Krebs & Patrick Jackson, 'Twisting Tongues and Twisting Arms: The Power of Political Rhetoric', *European Journal of International Relations*, vol.13, no.1, 2007.

Holger Stritzel, 'Security, the Translation', *Security Dialogue*, vol.42, no.4-5, 2011.

Olaf Corry, 'Securitization and 'Riskification': Second Order Security and the Politics of Climate Change', *Millennium*, vol.40, no.2, 2012.

3. How does technological change challenge our understanding of the state, sovereignty, security, and democracy?

Literature:

Amoore, L.: *Algorithmic war: Everyday geographies of the war on terror*, *Antipode*, 41, 49–69, 2009.

Ceyhan, A. 2008. *Technologization of security: Management of uncertainty and risk in the age of biometrics*, *Surveillance & Society* 5, 102–23, 2008.

Handel, A.: 2011. *Exclusionary surveillance and spatial uncertainty in the Occupied Palestinian Territories*, in: *Israel/Palestine: Population, Territory and Power*, edited by: Zureik, E., Lyon, D., and Abu-Laban, Y., Routledge, New York, 259-275, 2011.

Holmqvist, C.: *Undoing war: war ontologies and the materiality of drone warfare*, *Millennium Journal of International Studies* 41, 535–52, 2013.

Shaw, I. G. R. *Predator empire: the geopolitics of US drone warfare*, *Geopolitics*, 18, 536-559, 2013.

4. The role of international organizations in guaranteeing international security (organizations v states, global and regional institutions)

- What are the strengths and weaknesses of intergovernmental organizations?
- How has the role of international organizations evolved since the end of the Cold War globally, in Europe and the Euro-Atlantic area?
- What is the relationship between various international institutions in Europe and the EuroAtlantic area?

Literature:

Fareed Zakaria, The Rise of Illiberal Democracy. Foreign Affairs, November-December 1997, vol. 76, no. 6, 22 p.

http://www.closer2oxford.ro/uploads/2012/06/12/The_Rise_of_Illiberal_Democracy.gflruw.pdf

John J. Mearsheimer, 1990, Why We Will Soon Miss the Cold War. In: The Atlantic Monthly, August, vol. 266, no. 2, pp. 35-50. <http://mearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0014.pdf> The Charter of the United Nations. Preamble, Article 1-2, 23-54 <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf>

The North Atlantic Treaty, 1949, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?

5. The evolution of conflicts in the last three decades. The phases (constituting elements) of the conflict management cycle

- How have international conflicts changed since the end of the Cold War: Which are the main identifiable tendencies?
- Which are the phases of the conflict management cycle? What has led to the conflict management cycle that consists of three phases?
- What risks do weak, failing and failed states carry (nationally and internationally)?

Literature:

Robert I. Rotberg, Failed States, Collapsed States, Weak States: Causes and Indicators 26 p.

Paul Collier, The Bottom Billion: Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done about it (Oxford: Oxford University Press, 2007), pp. 17-75.

http://www.sfu.ca/content/sfu/deanradstudies/events/dreamcolloquium/SpringColloquium/Readings/Readings/_jcr_content/main_content/download_47/file.res/Paul%20Collier

Michael J. Mazarr, The Rise and Fall of the Failed-State Paradigm: Requiem for a Decade of Distraction. Foreign Affairs, January – February 2014, pp. 113-121.

Edward N. Luttwak, Give War A Chance. Foreign Affairs, vol. 78, July – August 1999, pp. 3644. <https://peacelearner.files.wordpress.com/2010/01/edward-luttwak-give-war-a-chance1.pdf>

6. Human security and the Responsibility to Protect as means of conflict resolution

- How has human security rearranged the priorities of international security?
- Is it possible to distinguish human security risks from other risks to international security? (E.g. interstate and transnational risks) Please, illustrate it on one security risk of your choice.
- What is the status (legal and in the UN) of the Responsibility to Protect concept?

Literature:

Kofi Annan: The two concepts of sovereignty, *Economist*, 18 September 1999.
<http://www.economist.com/node/324795>

The Responsibility to Protect: Core Principles. In: The Responsibility to Protect Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty. Ottawa, International Development Research Centre, 2001. pp. xixiii.
<http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf>

Conflict and peace studies

7. Uncertainty, Insecurity and Risk

- What does 'risk society' mean? What are the 'unknown unknowns' in the international system?
- Analyse a typical risk in the contemporary international system.
- What is the role of nuclear and traditional arms control in reducing insecurities in the international system?
- Please, describe the development of the field of Peace Studies. How would you explain the lack of „War Studies” as an interdisciplinary field?

Literature:

Michael Alles (2009): „Governance in the Age of Unknown Unknowns.” *International Journal of Disclosure and Governance* 6, 85–88

Ulrich Beck (1992): „From Industrial Society to the Risk Society: Questions of Survival, Social Structure and Ecological Enlightenment.” *Theory, Culture & Society*, 9(1), 97–123.

UN Group of Consultants Experts: “Economic and Social Consequences of the Arms Race.” In: Marek Thee (ed.): *Armaments, Arms Control and Disarmament*. UNESCO, 1982. 40–57.

Goldblat, Jozef (2002): *Arms Control, The New Guide to Negotiations and Agreements*. SAGE, London.

Paul Rogers (2013): „Peace Studies.” In: *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins, Oxford University Press, Oxford. 35–52.

Tarak Barkawi (2011): „From War to Security: Security Studies, the Wider Agenda and the Fate of the Study of War.” *Millennium: Journal of International Studies*, 39(3), 701–716.

8. Violence in the International System

- Introduce Galtung's theory about positive and negative peace. What do you know about the concepts of structural and cultural violence?
- How does the UN Charter regulate the use of force? Describe the legitimate and the controversial ways of using force in the international system. What kind of means does the UN Charter mention for the peaceful settlement of international disputes?
- What are nonviolent conflicts? Please, illustrate it on one case of your choice.

Literature:

Johan Galtung (1990): „Cultural Violence.” *Journal of Peace Research*, 27(3), 291–305.

Johan Galtung (2008): „Towards a Grand Theory of Negative and Positive Peace: Peace, Security and Conviviality.” In: *A Grand Design for Peace and Reconciliation: Achieving Kyosei in East Asia*, eds. Murakami, Yoichiro & Schoenbaum, Thomas J. Edward Elgar, Cheltenham, UK, and North Hampton, Massachusetts, USA, 90–106. *The Charter of the United Nations*.

Eileen Babbitt: “Conflict Resolution as a Field of Inquiry: Practice Informing Theory.” *International Studies Review*, 13 (2011). 46–57.

Jørgen Johansen: “Nonviolence: More than the Absence of Violence.” In: Charles Webel – Johan Galtung (eds.): *Handbook of Peace and Conflict Studies*. London, New York: Routledge, 2007. 143–159.

9. Gender in Security Studies

- Introduce the ontology, epistemology and methodology of the rationalist, standpoint and poststructuralist perspectives of feminism on IR/Security Studies.
- Introduce one typical issue (e.g. women and violence in terrorist organisations, rape as a weapon of war) in Security Studies where the variable of gender has a specific explanatory value.
- What does the concept of gender mainstreaming mean? Evaluate the development of the theory and the practice of the concept.

Literature:

Lene Hansen (2010): „Ontologies, Epistemologies, Methodologies.” In: *Gender Matters in Global Politics*, ed. Laura J. Shepherd. Routledge, New York. 17–27.

Laura Sjoberg & Caron E. Gentry (2008): „Reduced to Bad Sex: Narratives of Violent Women from the Bible to the War on Terror.” *International Relations*, 22(1), 5–23.

Caron Gentry (2009): “Twisted Maternalism: From Peace to Violence.” *International Feminist Journal of Politics*, 11(2), 235–252.

Inger Skjelsbaek (2001): “Sexual Violence and War: Mapping Out a Complex Relationship.” *European Journal of International Relations*, 7(2), 211–237.

Carol Cohn (2008): “Mainstreaming Gender in UN Security Policy: A Path to Political Transformation?” In: S. M. Rai – G. Waylen (eds.): *Global Governance*. Palgrave Macmillan, London. 185–203.

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK
Nemzetközi tanulmányok mesterképzés
magyar nyelven
2017-ben és azt követően felvettek esetén

ELMÉLETI ALAPOZÓ ÉS SZAKMAI TÖRZS MODUL TÉTELEI (1-12-ig)
mindenkinek kötelező

1. Többszintű alkotmányosság

- Mit jelent a globális alkotmányosság? Milyen elvek, értékek és intézmények kapcsolhatók ehhez a gondolathoz? Milyen kihívások érik a globális alkotmányosság koncepcióját?
- Honnan ered és milyen kérdésre kívánt választ adni az alkotmányos patriotizmus eszméje? Milyen feltételek mellett lehetséges egy közös erkölcs kialakítása az Európai Unióban?
- Milyen kritikák fogalmazódnak meg az emberi jogok univerzalista felfogásával szemben?
- Hogyan egyeztethető össze az emberi jogok gondolata és az iszlám vallás?

Irodalom:

Anne Peters (2009) The Merits of Global Constitutionalism, Indiana Journal of Global Legal Studies, Vol. 16, Issue 2, 396 – 411.

Mattias Kumm, Jonathan Havercroft, Jeffrey Dunoff and Antje Wiener (2017) Editorial:

The end of 'the West' and the future of global constitutionalism, Global Constitutionalism, 6, (1), 1– 11.

Jan-Werner Müller: Alkotmányos patriotizmus, 2000, 2008/5., 12–20. Rainer Forst: Az igaz út, szuveren.hu, 2011. január 7.

2. Demokrácia-értelmezések a XIX-XXI. században

- Milyen azonosságok és eltérések jellemzik az egyes demokrácia-értelmezéseket, ha azokat a demokrácia kulcsfogalmai (képviselés, részvétel, többség, konszenzus) mentén vizsgáljuk?
- Mik a demokratizáció sajátosságai? Mennyiben tekinthető érvényesnek Huntington hullámelmélete a XXI. század első évtizedeinek fejleményei alapján, a demokrácia globális helyzetét tekintve?
- Hogyan hat egymásra a liberális alkotmányosság és a demokrácia eszméje és gyakorlata (Berman, Hobson és Zakaria alapján)?

Irodalom:

Bernan, Sheri (2017): The Pipe Dream of Undemocratic Liberalism. in: Journal of Democracy, Vol. 28. No. 3. July 2017, pp. 29-38.

Birch, Anthony (2007): The Concepts and Theories of Modern Democracy. Routledge. 3rd Edition.

Diamond, Larry – Plattner, Marc. F. (eds., 2015): Democracy in Decline? Johns Hopkins University Press, Baltimore, Maryland.

Hobson, Christopher (2012): Liberal democracy and beyond: extending the sequencing debate, in: International Political Science Review, Vol. 33. No. 2, pp. 441-454.

Huntington, Samuel (1991): The Third Wave. Democratization in the Late Twentieth Century. University of Oklahoma Press.

Zakaria, Fareed (1997): The Rise of Illiberal Democracy, in: Foreign Affairs, Vol. 76, No. 6 (Nov-Dec., 1997), pp. 22-43.

3. Európa, mint politikai koncepció, és az európai integráció

- Európa, mint politikai koncepció, a múltban és a jelenben
- Az Európai Unió természete és politikai rendszere
- Az integrációs folyamat aktuális kihívásai és jövője

Irodalom:

Dinan, Desmond – Nugent, Neill – Paterson, William E. szerk. (2017): The European Union in Crisis. London: Palgrave Macmillan. 1-15, 336-375

McCormick, John (2011): European Union Politics. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 11- 41

Simon Zoltán szerk. (2013): Döntéshozatal és jogalkotás az Európai Unióban. Elmélet és gyakorlat. Budapest: L'Harmattan. 15-20

Triandafyllidou, Anna – Gropas, Ruby (2015): What is Europe? London: Palgrave. pp. 23-89,

259275 Zimmermann, Hubert – Dür, Andreas szerk. (2016): Key Controversies in European Integration. 2. kiad. London, New York: Palgrave Macmillan. 10-28

4. Az Európai Unió közpolitikai rendszere és intézményei; az Unió és tagállamai

- Az uniós közpolitika természete (szabályozó állam, a hatalmi központ hiánya és annak következményei)
- Az Unió intézményi rendszere
- Az Unió és tagállamai: csatlakozás, kilépés, az uniós alapértékek megsértése, a Szerződések módosítása

Irodalom:

Hix, Simon – Høyland, Bjørn (2011): The Political System of the European Union. 3. kiad. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 1-18

Kende Tamás – Szűcs Tamás – Jeney Petra szerk. (2017): Európai közjog és politika. Budapest: Wolters Kluwer. 395-443

Moussis, Nicholas (2013): Access to the European Union. Law, Economics, Policies. 20. kiad. Cambridge, Antwerpen, Portland: intersentia. 53-87

Simon Zoltán szerk. (2013): Döntéshozatal és jogalkotás az Európai Unióban. Elmélet és gyakorlat. Budapest: L'Harmattan. 24-39, 53-87

5. Biztonságpolitika

- Hogyan épül fel a biztonság tradicionális modellje? (A biztonsági dilemma szemléltetése empirikus példán)
- Hogyan épül fel a Koppenhágai Iskola (CS) biztonságfelfogása? (A biztonságiasítás szemléltetése a migráció kérdésén keresztül)
- Az alábbi témák közül mutasson be egyet a biztonságpolitika lencséjén keresztül: fejlesztéspolitika, R2P elv, környezeti változások, polgári jogok és a surveillance state.

Irodalom:

Stephen M. Walt: A biztonsági tanulmányok reneszánsza; Barry Buzan - Ole Waever – Jaap de Wilde: A biztonsági elemzés új keretei; Kenneth N. Waltz: A világpolitika anarchikus struktúrája In Póti László (szerk.) Önértelmezés és viták a hidegháború utáni korszakban, Zrínyi Kiadó, 2006.

Buzan, B; Waever, O and de Wilde, J (1998). Security: A New Framework for Analysis. Boulder, CO: Lynne Rienner. 1. 2. 8. fejezet

Duffield, M (2005) "Getting Savages to Fight Barbarians: Development, Security and the Colonial Present," Conflict, Security and Development (2005) 5:2, 141-159.

Ayoob, M. (1991) The Security Problematic of the Third World, World Politics, 43(2), pp. 257–283. Doyle, MW (2016) The politics of global humanitarianism: The responsibility to protect before and after Libya. International Politics 5314-31.

Jon Barnett and W. Neil Adger, "Climate Change, Human Security, and Violent Conflict," Political Geography, vol. 26, no. 6 (2007): 639-655. (17 pp.)

Levy, MA "Is the Environment a National Security Issue?" International Security, 20/2, 1995:35-62. Tabrizi, SJ "At What Price? Security, Civil Liberties, and Public Opinion in the Age of Terrorism", 185-202 in Cohen, D.B. and Wells, J.W. (eds.) 2004. American National Security and Civil Liberties in the Era of Terrorism. Palgrave Macmillan

6. Az Európai Unió joga (alapelvek és az uniós jog rendszere)

- Az uniós jog alapelvei és jogforrásainak rendszere
- Az Unió jogalkotási eljárásainak fejlődése az 1950-es évektől napjainkig; a rendes jogalkotási eljárás
- Az Unió Alapjogi Chartája és az uniós polgárság; az európai polgári kezdeményezés

Irodalom:

Craig, Paul – de Búrca, Gráinne (2015): EU Law: Text, Cases, and Materials. Oxford: Oxford University Press. 105-161.

Kende Tamás - Szűcs Tamás - Jeney Petra szerk. (2017) Európai közjog és politika. Budapest: Complex. 395-427.

Osztoivits András szerk. (2015): EU-jog. Budapest: HVG-ORAC. 164-256.

7. A nemzetközi kapcsolatok tudományának elméleti fejlődése (Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok tudományába): realizmus vs. liberalizmus és a neo-neo vita

- Hasonlítsa össze a klasszikus, neo- és neoklasszikus realizmust!
- Mutassa be a neoliberális négy ágát (interdependencia, szociológiai, republikánus, intézményi). Hogyan térnek el ezek az irányzatok a klasszikus liberalizmustól?
- Mutassa be a neo-neo szintézist. Miben közeledett egymáshoz a két irányzat és melyek a fennmaradó vitás pontok?

Irodalom:

Kenneth N. Waltz: "The Origins of War in Neorealist Theory." *Journal of Interdisciplinary History*, Vol. 18, No. 4, (Spring, 1988), pp. 615-628.

Waltz, KN. (2006): „A világpolitika anarchikus struktúrája” in *Nemzetközi biztonsági tanulmányok* (Budapest: Zrínyi 2006), 113-140. oldal.

Deudney, Daniel and G. John Ikenberry. (1999) 'The nature and sources of liberal international order,' *Review of International Studies*, 25(2):179-196.

Jervis, Robert (1999): *Realism, Neoliberalism, and Cooperation: Understanding the Debate*. *International Security* 24 (1): 42-63.

Grieco, JM (1988): „Anarchy and the Limits of Cooperation: A Realist Critique of the Newest Liberal Institutionalism.” *International Organization*, Vol. 42, No. 3, (Summer, 1988), pp. 485-507.

Rathbun, Brian (2008), 'A Rose by Any Other Name: Neoclassical Realism as the Logical and Necessary Extension of Structural Realism', *Security Studies*, Vol. 17, No. 2, pp. 294-321.

8. A nemzetközi kapcsolatok elméletének 1989 utáni fordulata: Mi újat hozott a konstruktivizmus?

- A hidegháború vége mint az IR kulcseménye
- A konstruktivizmus tudományfilozófiai gyökerei és a negyedik nagy vita
- A konstruktivizmus két változatának (mainstream és kritikai) összehasonlítása
- A mainstream konstruktivizmus bemutatása a normák és állami identitás példáján
- A kritikai konstruktivizmus bemutatása a biztonságiasítás példáján

Irodalom:

Jeffrey T. Checkel (1998): *The Constructivist Turn in International Relations Theory* (Review Article). *World Politics*, 50: 2, 324-348.

Jutta Weldes (1996): *Constructing National Interests*. *European Journal of International Relations* 2 no. 3, 275-318.

Guzzini, Stefano (2000), 'A Reconstruction of Constructivism in International Relations' *European Journal of International Relations*, 6: 147-182.

Adler, E. (2012): „Constructivism in International Relations: Sources, Contributions and Debates.” In:

SAGE Handbook of International Relations, ed. by Carlsnaes, W., Risse, T., Simmons, B. A. SAGE Publications, London, 2012, pp. 112-144.

Huysmans, J. (2000): "The European Union and the securitization of migration." *JCMS: Journal of Common Market Studies* 38.5 (2000): 751-777.

Fierke, Karin M. "Multiple identities, interfacing games: The social construction of Western action in Bosnia." *European Journal of International Relations* 2, no. 4 (1996): 467-497.

9. Kritikai elméletek a nemzetközi kapcsolatokban

- Mit jelent a kritikai elmélet a nemzetközi kapcsolatokban?
- Állam-, szuverenitás-, hatalom és biztonságfogalom-kritikák.
- A biztonság fogalmának átalakulása a hidegháború után

Irodalom:

Booth, Ken (1999) "Three Tyrannies" in Dunne, Tim and Wheeler, Nicholas J. (eds.) *Human Rights in Global Politics*, (Cambridge: Cambridge University Press), 31-70. Nicholas Onuf, Frank F. Klink: *Anarchy, Authority, Rule*. *International Studies Quarterly*, 1989, 2: 149-173.

BUZAN, BARRY (1997) "Rethinking Security after the Cold War." *Cooperation and Conflict* 32, 1: 5– 28.

10. Külpolitikai döntéshozatal

- Milyen korlátai vannak a racionális döntéshozatalnak?
- Eltér-e az államok moralitása az egyénekétől?
- Mit ért Putnam kétszintű játékok alatt? Milyen szerep jut ebben a médiának?

Irodalom:

Graham T. Allison (1969) *Conceptual Models and the Cuban Missile Crisis*, *The American Political Science Review*, Volume 63, Issue 3: 689-718.

Robert D. Putnam (1998) *Domestic Politics: The Logic of Two-Level Games*, *International Organization*, Vol. 42, No. 3, pp. 427-460.

Stephen A. Garrett (1995) *Political Leadership and "Dirty Hands": Winston Churchill and the City Bombing of Germany*, in: *Ethics and statecraft : the moral dimension of international affairs*, Cathal J. Nola (eds.), Greenwood Press

Reinhold Niebuhr (1958/2001) *Moral Man and Immoral Society, A Study in Ethics and Politics*, Westminster John Knox Press, chapter 4 (pp. 83-113.) and chapter 10 (pp. 257-278).

Thomas C. Schelling (1967) *Strategy of Conflict*, Harvard University Press. pp. 3-53.

Brandon Rottinghaus (2008) *Presidential Leadership on Foreign Policy, Opinion Polling, and the Possible Limits of "Crafted Talk"*, *Political Communication*, Vol. 25, No. 2: 138–157.

11. Az Európai Unió egységes belső piaca

- Az egységes belső piac létrehozása és fejlődése az integrációs folyamatban
- A négy alapszabadság
- A személyek és a munkaerő szabad mozgása és annak akadályai

Irodalom:

Blutman László (2013): *Az Európai Unió joga a gyakorlatban*. Budapest: HVG-ORAC. 649-752. (15. fejezet)

Craig, Paul – de Búrca, Gráinne (2015): *EU Law: Text, Cases, and Materials*. Oxford: Oxford University Press. 607-637.

12. Egyenlőség

- Egyenlőség koncepciók megjelenése irodalmi művekben
- Társadalmi hátrányok
- A hátrányos megkülönböztetés tilalma
- A diszkrimináció tilalma és a magánszféra
- Esélykiegyenlítő (támogató) intézkedések

Irodalom:

Steven W. Patterson, Kreecher's Lament: SPEW as a Parable on Discrimination, Indifference, and Social Justice in: David Baggett – Shan E. Klein (ed.): Harry Potter and Philosophy (Chicago and La Salle: Open Court 2004). 105—117.

Durst Judit: 2001. "Nekem ez az élet, a gyerekek." Gyermekvállalási szokások változása egy kisfalusi cigány közösségben, Századvég 6. évf. 22. sz. 71. <http://www.c3.hu/scripta/szazadveg/22/durst.htm>

Balogh Lídia – Kádár András Kristóf – Majtényi Balázs – Pap András László:

Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismeretek (Budapest: L'Harmattan, 2010) 11-62. Kovács Kriszta, Diszkrimináció és magánszféra. in: Az egyenlőség felé. A hátrányos megkülönböztetés tilalma és a támogató intézkedések, Bp., L'Harmattan, 2012. 129-154.

Michael J. Sandel, 'Pozitív diszkrimináció: érvek és ellenérvek', in: Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata, Bp, Corvina, 2012, 197-215.

1. Az összehasonlító alkotmányjog módszertani sajátosságai

- Milyen, az alkotmányjogban használható összehasonlító módszereket ismer, ezeknek milyen előnyei és hátrányai vannak?
- Milyen kérdés vizsgálatára és hogyan alkalmazhatóak az egyes módszerek?
- Milyen veszélyei lehetnek az összehasonlító alkotmányjogi megközelítésnek, és ezek hogyan kerülhetők el?

Irodalom:

Vicki C. Jackson, Comparative Constitutional Law: Methodologies, in *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law*, eds., Michel Rosenfeld and András Sajó, Oxford University Press, 2012, 55–74.

Renáta Uitz, Can you tell when an illiberal democracy is in the making? An appeal to comparative constitutional scholarship from Hungary, *International Journal of Constitutional Law*, 2015/1, 279–300.

Norman Dorsen, Stephen Breyer and Antonin Scalia, A conversation between U.S. Supreme Court justices: The relevance of foreign legal materials in U.S. constitutional cases: A conversation between Justice Antonin Scalia and Justice Stephen Breyer, *International Journal of Constitutional Law*, 2005/4, 519–541.

2. Az összehasonlító alkotmányjog használatának legitimitása

- Milyen érveket ismer a külföldi jog használata mellett és ellen az alkotmányozás és a jogalkotás során?
- Milyen érveket ismer a külföldi jog használata mellett és ellen a bírósági jogalkalmazás során?
- Vesse össze a külföldi jog használatáról folyó vita amerikai és magyar kontextusát!

Irodalom:

Vicki C. Jackson, Comparative Constitutional Law: Methodologies, in *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law*, eds., Michel Rosenfeld and András Sajó, Oxford University Press, 2012, 55–74.

Renáta Uitz, Can you tell when an illiberal democracy is in the making? An appeal to comparative constitutional scholarship from Hungary, *International Journal of Constitutional Law*, 2015/1, 279–300.

Norman Dorsen, Stephen Breyer and Antonin Scalia, A conversation between U.S. Supreme Court justices: The relevance of foreign legal materials in U.S. constitutional cases: A conversation between Justice Antonin Scalia and Justice Stephen Breyer, *International Journal of Constitutional Law*, 2005/4, 519–541.

3. Állampolgárság

- Ismertessen az állampolgár/nem állampolgár megkülönböztetésre vonatkozó elméleteket!
- Milyen hazai vitákat ismer a honosítási szabályozások kapcsán? Ismertesse és értékelje az ebben képviselt pozíciókat!
- Milyen jogi és politikai korlátok merülhetnek fel a külhoni honosítás lehetőségének bevezetése kapcsán?
- Mennyiben használható az uniós állampolgárság státusza a tagállammal szembeni jogvédelem céljára?
- Milyen érvek szólnak az állampolgársági tesztek mellett és azok alkalmazása ellen? Milyen
- kérdések tekinthetők legitimnek, és melyek nem?
- Milyen érveket ismer a honosítás pénzügyi-befektetési feltételhez kötése mellett és ellen?

Irodalom:

Miklósi Zoltán: A politikai közösség határai, *Fundamentum*, 2006/2, 33–43.

Rainer Bauböck: Érdekeltség-alapú állampolgárság és transznacionális politikai részvétel: a külső szavazás normatív értékelése, *Regio*, 2014/1, 5–35.

Rainer Bauböck, Dual citizenship for transborder minorities? A Rejoinder, in *Dual citizenship for transborder minorities? How to respond to the Hungarian-Slovak tit-for-tat*, ed. Rainer

Bauböck, EUI Working Papers, RSCAS 2010/75.

Armin von Bogdandy – Matthias Kottmann – Carlino Antpöhler – Johanna Dickschen – Simon Hentrei – Maja Smrkolj: Fordított „Solange”. Az európai médiaszabadság védelme a tagállamokkal szemben, *Fundamentum*, 2011/4, 5–22.

Rainer Bauböck – Christian Joppke (eds.), *How Liberal Are Citizenship Tests?*, RSCAS 2010/41, EUDO Citizenship Observatory, Robert Schuman Centre for Advanced Studies. Ayelet Shachar – Rainer Bauböck (eds.), *Should Citizenship be for Sale?*, RSCAS 2014/01, EUDO Citizenship Observatory, Robert Schuman Centre for Advanced Studies.

4. Nemzetépítés és kisebbségi nacionalizmus,

- Nacionalizmus
- Nemzetállamok és kisebbségi nacionalizmus
- Multikulturalizmus

Irodalom:

Kántor Zoltán: Előszó. in. Kántor Zoltán (szerk.): *Nacionalizmuselméletek (Szöveggyűjtemény)*. Budapest, 2004, Rejtjel.

Raz, Joseph: Multikulturalizmus liberális szempontból. In Feischmidt Margit (szerk.):

Multikulturalizmus. Budapest, 1997, Osiris–Láthatatlan Kollégium,

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag/nemzetisegek/romak/multikulturalizmus/pages/011_multikulturalizmus_liberalis_szempontbol.htm

Kis János: Túl a nemzetállamon, I.–II. *Beszélő*, 1996. <http://beszelo.c3.hu/cikkek/tul-a-nemzetallamon>, illetve <http://beszelo.c3.hu/cikkek/tul-a-nemzetallamon-0>

Will Kymlicka – Christine Straehle: Kozmopolitanizmus, nemzetállamok, kisebbségi nacionalizmus In *Szöveggyűjtemény a nemzeti kisebbségekről*. Budapest, 2005, Rejtjel. 17-42.

Keating, Michael: Többnemzetiségű demokráciák a szuverenitás utáni világrendben In *Szöveggyűjtemény a nemzeti kisebbségekről*. Budapest, 2005, Rejtjel. 43-58.

5. Demokratikus választások jelenkori kihívásai

- Hogyan értelmezhető, és milyen tartalmi és eljárási követelményei, elemei vannak az általános választójognak a nemzetközi egyezmények, egyes országok (pl. Magyarország, Egyesült Királyság, Egyesült Államok) és a strasbourgi joggyakorlat fényében?
- Milyen jogi és milyen politikai kihívások érik az egyenlő választójog elvét napjainkban?
- Milyen dilemmákat vet fel a szólásszabadság kérdése a választások kapcsán? Milyen politikai- jogi intézményes megoldásokat ismer a politikai kampányok és a szólásszabadság szabályozása terén?

Irodalom:

Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): *Emberi jogok*. Osiris, 2003. (különösen a IX. fejezet, és az I. fejezet 3. pontja)

Wall, Alan – Andrew Ellis – Ayman Ayoub – Carl W. Dundas – Joram Rukambe – Sara Satino (eds.): *Electoral Management Design*. The International IDEA Handbook. IDEA, 2006, Stockholm.

Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) VIII. fejezet jogesetei, valamint a Fundamentum folyóirat jogeset-összefoglalói és kommentárjai (különös tekintettel: Hirst-ügy, Scoppola No.3-ügy, Green-ügy, Kiss Alajos-ügy, Citizens United-ügy, Animal defenders-ügy, Vieth v. Jubelirer-ügy, 21/2005. Ab-határozat, 193/2010. Ab-határozat, 1/2013. Ab-határozat)

Unger Anna: A demokratikus választások alkotmányos és politikai ismérvei és a magyar választási rendszer. Fundamentum, 2014:(4) pp. 5-21.

6. Méltóság

- Klasszikus és kortárs szerzők méltóság felfogása
- A halálbüntetés
- A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés
- A kínzás és a megalázó és embertelen bánásmód tilalma
- Abortusz
- Szexuális autonómia
- Eutanázia

Irodalom:

Tóth Gábor Attila: Az emberi méltósághoz való jog és az élethez való jog, in *Emberi jogok* (szerk. Halmai-Tóth, Budapest, Osiris, 2008) 255-362.

Catherine Dupré, 'Dignity, Democracy, Civilisation' (2012) 33 (3) *Liverpool Law Review*, 263-280.

Christopher McCrudden, 'Human Dignity and Judicial Interpretation of Human Rights' (2008) 19 (4) *European Journal of International Law*, 655-724.

Catharine A. MacKinnon, 'Reflections on Sex Equality under Law' (1991) 100 (5) *The Yale Law Journal*, 1281-1328.

Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) I. fejezet Jogesetek: State v. Makwanyane and Another. Dél-Afrikai Alkotmánybíróság (1995) A német alkotmánybíróság 1977-es döntése a tényleges életfogytiglanrólAz EJE B O'Keefe Írország elleni ügyben hozott ítélete Roe kontra Wade-eset (1973) Az EJE B A, B and C v. Ireland (2010) ügyben hozott ítélete

SO Goodwin v. the UK (2002) Schalk and Kopf v. Austria (2010) Oliari v Italy, 2015, EJE B Obergefell v Hodges 2015 USSC

Az amerikai Legfelső Bíróság Cruzan v. Missouri (1990) ügyben hozott határozata.

7. Az élet és az emberi méltóság a magyar gyakorlatban

- Az 1989-es alkotmányra épülő gyakorlat
- Az Alaptörvényre épülő gyakorlat
- A két gyakorlat összehasonlítása

Irodalom:

Tóth Gábor Attila: Az emberi méltósághoz való jog és az élethez való jog, in Emberi jogok (szerk. Halmai-Tóth, Budapest, Osiris, 2008) 255-362.

Catherine Dupré, Az emberi méltóság a 2011-es magyar Alaptörvényben. *Fundamentum*, 2011/4, 23-35.

Chronowski Nóra: Dignity and solidarity – lost in transition. The case of Hungary, MTA Law Working, http://jog.tk.mta.hu/uploads/files/2017_15_Chronowski.pdf (2017) 1-16.

Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) I. fejezet Jogesetek: 23/1990. (X. 31.) AB határozat Az EJEK Magyar v. Hungary ügyben hozott ítélete Az EJEK Fehér v. Hungary ügyben hozott ítélete Az Alkotmánybíróság 32/2014. AB határozata

8. Kisebbségi jogok

- A nemzeti és etnikai kisebbségek fogalma
- A nemzetközi jogi védelem kialakulása és a szabályozás jogi jellege, az egyéni versus kollektív
- jogok kérdése
- A Kisebbségek autonómiája

Irodalom:

Kardos Gábor: Kisebbségek: Konfliktusok és garanciák. Budapest, Gondolat, 2007.

Brunner, Georg – Küpper, Herbert: Európai autonómia-megoldások: A kisebbségi önkormányzatok autonómia-modelljeinek tipológiája. *MagyarKisebbség*, 2004.

http://www.jakabffy.ro/magyarkisebbsseg/pdf/2004_1-2_27_brunner.pdf

Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) IV. fejezet

9. A kommunikációs jogok

- Milyen elméletek léteznek a szólás szabadságával kapcsolatban? Melyik elmélet hol húzza meg a szabad szólás (kifejezés, véleménynyilvánítás) határait és ezt hogyan indokolja? Megjelennek-e ezek az elméletek a szólásszabadság ún. európai és amerikai (USA-beli) felfogásában, és ha igen, hogyan? Mutassa be az alkalmazandó teszteket, és hozzon példákat a különbségekre.
- A gyűlöletbeszéd milyen formáit lehet megkülönböztetni a tanultak alapján? Hogyan választható szét a korlátozandó gyűlöletbeszéd a különösen védendő politikai beszédétől? (Helyezze el a terrorizmust támogató beszéd fajtáit is.)
- Mit jelent az információs szabadság, miért védjük, és mik a határai?
- Mire terjed ki a gyülekezés szabadsága és mik a határai? Mikor lehet és mikor nem lehet felosztatni egy tüntetést a tanultak alapján? Ismeretei alapján a különböző bíróságok hogyan ítélik meg a jelképek szerepét a szólásszabadság szempontjából?
- Mire terjed ki az egyesülési szabadság és mik a határai? Van-e különbség pártok és más egyesülések között a védelem kiterjedése szempontjából?

Irodalom:

van Mill, David, "Freedom of Speech", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <http://plato.stanford.edu/archives/spr2015/entries/freedom-speech/>.

Ian Cram, The Danish Cartoons, Offensive Expression and Democracy in Ivan Hare and James Weinstein eds, *Extreme Speech and Democracy*, Oxford University Press, 2009, 310-330.

Barak-Erez, D. and D. Scharia, 2011, Freedom of Speech, Support for Terrorism and the Challenge of Global Constitutional Law", Harvard Law School National Security Journal, Vol2, Issue 1, 21.

Helen Darbishire: A Right Emerges: The History of the Right of Access to Information and Its Link with Freedom of Expression in Péter Molnár ed, *Free Speech and Censorship around the Globe*, CEU Press, 2014, pp 167-185.

Ute Krüdwagen, 'Political Symbols In Two Constitutional Orders: The Flag Desecration Decisions of the United States Supreme Court and the German Federal Constitutional Court', 19 *Ariz. J. Int'l & Comp. L.* 679 (2002) Jogesetek:

New York Times Co. vs. Sullivan, US. SC. 36/1994. (VI. 24.) AB határozat

Lingens v Austria, EJEB Lüth-döntés, BVerfG, <https://law.utexas.edu/transnational/foreign-law-translations/german/case.php?id=1369>

Gitlow v New York, US. SC R.A.V. v City of St. Paul, Minnesota, US SC Virginia v Black, US SC Jersild v Denmark, European Court of Human Rights, 30/1992. (V. 26.) AB határozat Auschwitzlüge, BVerfG, <https://law.utexas.edu/transnational/foreign-law-translations/german/case.php?id=621>

Faurisson v France, UN Human Rights Commission Vejdeland v Sweden, EJEB

Magyar Helsinki Bizottság v Hungary, EJEB Nagykamara

Vajnai kontra Magyarország, EJEB Fáber v Magyarország, EJEB Vona v Magyarország, EJEB

Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: Nemzetközi emberi Jogok (E-olvasókönyv) VII. A gyülekezés és az egyesülés szabadsága, 572-611 oldalon szereplő jogesetek

10. A tulajdonhoz való jog

- Megítélése szerint az emberi jogi tulajdonvédelemben hol húzódnak a fő törésvonalak a fogalom és a védelem tárgya kérdésében?
- Tanulmányai alapján a tulajdon teljes elvonására és a tulajdon korlátozására ugyanazon alapjogi/emberi jogi tesztnek kell-e vonatkoznia? Vannak ebben különbségek különböző bíróságok jogértelmezésében?
- Mit jelent a tulajdon szociális kötöttsége, társadalmi funkciója?

Irodalom:

Waldron, Jeremy, "Property and Ownership", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2012 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <http://plato.stanford.edu/archives/spr2012/entries/property/> (kb 20 oldal)

Salát Orsolya – Sonnevend Pál, 13. § in Jakab András (szerk.) *Az Alkotmány kommentárja* (Századvég, 2009)

Jogesetek: Halmai – Juhász – Majtényi – Salát: *Nemzetközi emberi Jogok* (E-olvasókönyv) XI. fejezet, 809-857-ben foglalt jogesetek

N.K.M. v. Hungary, Application No. 66529/11, Judgment of 14 May 2013 EuB: C-98/14, *Berlington v. Hungary*, Judgment of 11 June 2015, 26/2013. (X. 3.) AB határozat 3194/2014. (VII. 15.) AB határozat

Vékony v. Hungary, Application No. 65681/13, Judgment of 13 January 2015

11. Vallásszabadság

- Mit jelent a vallásszabadság? Milyen (egyéni és kollektív, negatív és pozitív) vonatkozásaira terjed ki az emberi jogi védelem, jár-e valamilyen mentességekkel? Tehet-e az állam, és ha igen, milyen alapon megkülönböztetéseket egyes vallások között?
- Az állam és egyház (vallás) viszonyának milyen különböző -- filozófiai és jogi -- modelljeit ismeri? Fejtse ki, eredményez-e és milyen különbségeket az, hogy egy adott jogrendszer melyik modellt követi.
- A tanulmány alapján milyen vonatkozásai vannak a vallásszabadságnak illetve az állam és egyház viszonyának a vallás és iskola összefüggésében?

Irodalom:

Eberle, Chris and Cuneo, Terence, "Religion and Political Theory", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <http://plato.stanford.edu/archives/spr2015/entries/religion-politics/>

András Sajó and Renáta Uitz, "Freedom of Religion" in *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law* Edited by Michel Rosenfeld and András Sajó, 909-922.

Schanda Balázs, Fejkendőviselet az iskolában, *Fundamentum* 2004/2., <http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/04-2-10.pdf>

Matthias Mahlmann, Religious Symbolism and the Resilience of Liberal Constitutionalism: On the Federal German Constitutional Court's Second Head Scarf Decision, *German Law Journal* Vol. 16 No. 04, 887.

Uitz Renáta, A sokszínűség kavalkádja, vagy a vallásszabadság válsága? Vallásszabadságot érintő döntések az EJEB és az amerikai Legfelső Bíróság legújabb gyakorlatában, <http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/14-3-10.pdf>

Jogesetek:

Foglalkoztatási részleg kontra Smith-eset, 494 U.S. 872 (1990)

Osztálytermi feszület, BVerfGE 93, 1 (1995)

Lautsi v Italy ügy (EJEB, kamarai és nagykamarai döntés)

Magyar Keresztény Mennonita egyház és mások Magyarország elleni ügye, (EJEB)

12 Az Európai Unió és a nemzetközi migráció

- Mutassa be a nemzetközi migráció legfontosabb elméleteit!
- Mutassa be az Európai Unió menekültügyi és migrációs politikájának főbb céljait, alapelveit és eszközeit!
- Jellemezze a Magyarországot érintő ki- és bevándorlás jogi környezetét uniós kontextusban (magyar állampolgárok, EGT állampolgárok, menedékkérők, menekültek, oltalmazottak, harmadik országbeli bevándorlók)!

Irodalom:

Buonanno, Laurie (2017): The European Migration Crisis. In: Dinan, Desmond – Nugent, Neill – Paterson, William E. szerk.: The European Union in Crisis. London: Palgrave. 100-130.

Kende Tamás – Szűcs Tamás szerk. (2015): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. Budapest: CompLex. 497-544.

Massey, Douglas S. - Arango, Joaquin - Graeme, Hugo - Kouaouci, Ali - Pellegrino, Adela - Taylor, Edward J. (2012) [1993]: A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés. In: Sík Endre szerk.: A migráció szociológiája. 1. köt. Budapest: ELTE TáTK. 7-29.

Tarrósy István - Glied Viktor - Vörös Zoltán szerk. (2014): Migrációs tendenciák napjainkban. Pécs: Publikon. 9-25, 45-64, 329-345.

AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLKAPCSOLATAI ÉS FEJLESZTÉSPOLITIKÁJA SPECIALIZÁCIÓ

1. A fejlesztéspolitika alapkérdései és általános logikája; a fejlesztéspolitikai támogatások áldás- és átok- mechanizmusai

Kérdések:

- Milyen meghatározásokat ismer a "fejlődés" fogalmára? Hogyan határozná meg a fejlesztéspolitika céljait általában?
- Miért lehet egyszerre áldás és átok a fejlesztéspolitikai támogatás? Milyen fogalmi keretben értelmezhetők ezek az ellentétes hatások?
- Kik a fejlesztéspolitika főbb szereplői?

Irodalom:

- DiNitto, Diana M. – Johnson, David H. (2016): Social Welfare. Politics and Public Policy. 8th edition. London: Pearson, 1-13. o.
- Rist, Gilbert (2008): The History of Development: From Western Origins to Global Faith. 3rd edition. London – New York: Zed Books, 8-18. o.
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12. kiadás. Boston: Pearson. 9-27

2. A fejlesztéspolitika és a fejlődésgazdaságtan versengő ideológiái

Kérdések:

- Mutassa be a fejlődésgazdaságtan klasszikus növekedési elméleteit!
- Mutassa be a fejlődésgazdaságtan strukturalista és függőségi elméleteit!
- Mutassa be a fejlesztéspolitika neoliberais és poszt-neoliberais paradigmáit!

Irodalom:

- Paragi Beáta - Szent-Iványi Balázs - Vári Sára (2007): Nemzetközi fejlesztési segélyezés. Budapest: TeTT. 45-55
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12. kiadás. Boston: Pearson. 118-144.

3. Az eredményes fejlesztéspolitika mutatói és intézményi feltételei

Kérdések:

- Értelmezze a fejlődés és a fejlesztéspolitika számszerűsíthető céljait, és soroljon fel néhány lehetséges mérőszámot!
- Mutassa be a fejlődés legfontosabb gazdasági és társadalmi mutatóit (GDP, GNI, HDI)!
- Foglalja össze az állam, a piac és a civil szervezetek lehetséges szerepét az eredményes fejlesztéspolitikában!

Irodalom:

- Paragi Beáta - Szent-Iványi Balázs - Vári Sára (2007): Nemzetközi fejlesztési segélyezés. Budapest: TeTT. 173-183.
- Pomázi István (2010): A társadalmi haladás mérése. Statisztikai Szemle 88. 3. 221–235
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12. kiadás. Boston: Pearson. 40-55, 220 - 224, 235 - 237.

4. A nemzetközi fejlesztéspolitika együttműködés formái és kritikája

Kérdések:

- Mutassa be a nemzetközi fejlesztési együttműködés kétoldalú (bilaterális) formáit!
- Mutassa be a nemzetközi fejlesztési együttműködés többoldalú (multilaterális) formáit!
- Mutassa be a napjaink nemzetközi fejlesztési együttműködési rendszerére irányuló kritikákat!

Irodalom:

- Paragi Beáta - Szent-Iványi Balázs - Vári Sára (2007): Nemzetközi fejlesztési segélyezés. Budapest: TeTT. 11-44, 83-118, 165-183
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12. kiadás. Boston: Pearson. 747-757.

5. Az Európai Unió külkapcsolatai és külkapcsolati politikái

Kérdések:

- Az európai integrációs közösség külkapcsolatainak fejlődése az 1950-es évektől napjainkig
- Az uniós külkapcsolatok természete; az uniós külkapcsolatok és a tagállami külpolitikák viszonya
- Az uniós külkapcsolati politikák rendszere, intézményei és eszközei

Irodalom:

- Keukeleire, Stephan – Delreux, Tom (2014): The Foreign Policy of the European Union. 2. kiad. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 11-34, 116-134
- Simon Zoltán szerk. (2017): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan. 22-70, 84-112
- Smith, Karen (2014): European Union Foreign Policy in a Changing World. 3. kiad. Cambridge, Malden: Polity. 44-66

6. Az Európai Unió státusza a nemzetközi jogban és a nemzetközi szervezetekben; a Közös Kül- és Biztonságpolitika

Kérdések:

- Az Unió nemzetközi jogi státusza a Lisszaboni Szerződés nyomán
- Az Unió más multilaterális nemzetközi szervezetekben
- A Közös Kül- és Biztonságpolitika (beleértve a Közös Biztonság- és Védelempolitikát)

Irodalom:

- Balázs Péter (2016): Az Európai Unió külpolitikája. 2. kiad. Budapest: Wolters Kluwer. 83-98
- Keukeleire, Stephan – Delreux, Tom (2014): The Foreign Policy of the European Union. 2. kiad. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 156-196
- Simon Zoltán szerk. (2017): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan. 71-83, 115-164
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 246-275

7. Az Európai Unió nemzetközi fejlesztéspolitikája és humanitárius segélyezési politikája

Kérdések:

- Az Unió nemzetközi fejlesztéspolitikája fejlődésének főbb állomásai az 1960-as évektől napjainkig • Az Unió nemzetközi fejlesztéspolitikájának és humanitárius segélyezési politikájának fontosabb jellemzői és eszközei
- Az EU-AKCs kapcsolatrendszer fejlődése, keretei, jelene és jövője

Irodalom:

- Balázs Péter (2016): Az Európai Unió külpolitikája. 2. kiad. Budapest: Wolters Kluwer. 333-352
- Hill, Christopher – Smith, Michael – Vanhoonacker, Sophie (2017): International Relations and the European Union. Oxford: University Press. 292-315
- Simon Zoltán szerk. (2017): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan. 188-199, 319-329
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 311-345

8. Az Európai Unió nemzetközi kereskedelempolitikája

Kérdések:

- Az Unió mint nemzetközi gazdasági szereplő
- Az Unió nemzetközi kereskedelempolitikájának fejlődése, céljai, alapelvei, hatásköri viszonyai és eszközei
- Az Unió a nemzetközi kereskedelempolitika globális színterén és intézményeiben

Irodalom:

- Hill, Christopher – Smith, Michael – Vanhoonacker, Sophie (2017): International Relations and the European Union. Oxford: University Press. 209-262
- Simon Zoltán szerk. (2017): Az Európai Unió a világban. Uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest: L'Harmattan. 165-187
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 276-310

9. Az Európai Unió és a nemzetközi migráció

Kérdések:

- Mutassa be a nemzetközi migráció legfontosabb elméleteit
- Mutassa be az Európai Unió menekültügyi és migrációs politikájának főbb céljait, alapelveit és eszközeit
- Jellemezze a Magyarországot érintő ki- és bevándorlás jogi környezetét uniós kontextusban (magyar állampolgárok, EGT állampolgárok, menedékkérők, menekültek, oltalmazottak, harmadik országbeli bevándorlók)

Irodalom:

- Buonanno, Laurie (2017): The European Migration Crisis. In: Dinan, Desmond – Nugent, Neill – Paterson, William E. szerk.: The European Union in Crisis. London: Palgrave. 100-130
- Kende Tamás – Szűcs Tamás szerk. (2015): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. Budapest: CompLex. 497- 544
- Massey, Douglas S. - Arango, Joaquin - Graeme, Hugo - Kouaouci, Ali - Pellegrino, Adela - Taylor, Edward J. (2012) [1993]: A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés. In: Sík Endre szerk.: A migráció szociológiája. 1. köt. Budapest: ELTE TáTK. 7-29
- Tarrósy István - Glied Viktor - Vörös Zoltán szerk. (2014): Migrációs tendenciák napjainkban. Pécs: Publikon. 9-25, 45-64, 329-345

10. Az Európai Unió belső fejlesztési politikáinak rendszere; a kohéziós (regionális) politika kialakulása és fejlődése

Kérdések:

- Mely közösségi politikák játszanak meghatározó szerepet az Unió belső fejlesztési tevékenységében?
- Az Unió kohéziós (regionális) politikájának kialakulása és fejlődése az 1950-es évektől napjainkig
- Az Unió kohéziós (regionális) politikájára alkalmazható politikaelméleti megközelítések

Irodalom:

- Buonanno, Laurie – Nugent, Neill (2011): Explaining the EU's Policy Portfolio: Applying a Federal Integration Approach to EU Cohesion Policy. Bruges Political Research Papers No. 20.
- Nyikos Györgyi szerk. (2018): Kohéziós politika 2014–2020. Az EU belső fejlesztéspolitikája a jelen programozási időszakban. Budapest: Dialóg Campus. 17-54.

11. Az Európai Unió kohéziós (regionális) politikájának rendszere; az Unió költségvetése és az uniós források pénzügyi abszorpciója

Kérdések:

- Az uniós fejlesztéspolitika támogatási alapelvei és beavatkozási logikájának főbb elemei
- Az Unió kohéziós (regionális) politikájának helye az integrációs közösség költségvetésében
- Mit értünk szakpolitikai ciklus alatt az uniós fejlesztéspolitikában, és melyek annak meghatározói elemei?

Irodalom:

- Nugent, Neill (2017): The Government and Politics of the European Union. 7. kiad. London: Palgrave. 419-432. o.
- Olsen, Jonathan (2021): The European Union: Politics and Policies. 7th edition. New York: Routledge, 183-198. o, 209-215. o.

12. Az Európai Unió pályázati rendszere; az uniós projektmenedzsment gyakorlata és Magyarország

Kérdések:

- Mutassa be Magyarország csatlakozását az európai belső fejlesztéspolitika rendszeréhez!
- Ismertesse főbb vonalakban a Magyarország számára elérhető fontosabb uniós forrásokat a 2014- 2020-as programozási időszakban!
- Mutassa be az uniós pályázati logika alapjait, a sikeres uniós pályázatok főbb jellemzőit!

Irodalom:

- Nagy Sándor Gyula szerk. (2011): Európai uniós támogatások, pályázatírás és menedzsment. Budapest: Corvinus Egyetem. 24-84.
- EU Learning (2021): EU Funding Opportunities 2021-2027. A Practical Guide. Available: <http://eu-learning.net/download/eu-funding-opportunities-2021-2027-a-practical-guide/>, 12-17.

Critical Security Studies

1. What makes critical security studies „critical”? What aspects of the traditional understanding of security are under criticism? (refer to at least two critical approaches)

Literature:

- Barry Buzan & Lene Hansen. 2009. *The Evolution of International Security Studies*, (Cambridge: Cambridge University Press), Chapters 1-3.
- Gray, Chris Hables. (2003) *Posthuman Soldiers in Postmodern War*. *Body & Society* 9:215-26.
- Williams, MC (2008) '(In)Security Studies, Reflexive Modernisation and the Risk Society', *Cooperation and Conflict*, 43:1, 183-213.
- Tickner, J. Ann. 1997. "You Just Don't Understand: Troubled Engagements between Feminists and IR Theorists." *International Studies Quarterly* 41:611-632.
- Jennifer Mitzen, 'Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma', *European Journal of International Relations*, vol.12, no.3, 2006.
- Sjoberg, L. (2009) 'Introduction to Security Studies: Feminist Contributions', *Security Studies* 18(2): 183-213.

2. What role can language, discourse and rhetoric play in critically engaging the concept of security?

Literature:

- Juha Vuori, 'Illocutionary Logic and Strands of Securitization: Applying the Theory of Securitization to the Study of Non-Democratic Political Orders', *European Journal of International Relations*, vol.14, no.1, 2008.
- Baldwin, D (1997) 'The Concept of Security,' *Review of International Studies*, 23:1 (1997), 5-26
- Jane Cramer, 'Militarized Patriotisms: Why the U.S. Place of Ideas Failed Before the Iraq War', *Security Studies*, vol.16, no.3, 2007.
- Krebs & Patrick Jackson, 'Twisting Tongues and Twisting Arms: The Power of Political Rhetoric', *European Journal of International Relations*, vol.13, no.1, 2007.
- Holger Stritzel, 'Security, the Translation', *Security Dialogue*, vol.42, no.4-5, 2011.
- Olaf Corry, 'Securitization and 'Riskification': Second Order Security and the Politics of Climate Change', *Millennium*, vol.40, no.2, 2012.

3. How does technological change challenge our understanding of the state, sovereignty, security, and democracy?

Literature:

- Amoore, L.: *Algorithmic war: Everyday geographies of the war on terror*, *Antipode*, 41, 49–69, 2009.
- Ceyhan, A. 2008. *Technologization of security: Management of uncertainty and risk in the age of biometrics*, *Surveillance & Society* 5, 102–23, 2008.
- Handel, A.: 2011. *Exclusionary surveillance and spatial uncertainty in the Occupied Palestinian Territories*, in: *Israel/Palestine: Population, Territory and Power*, edited by: Zureik, E., Lyon, D., and Abu-Laban, Y., Routledge, New York, 259-275, 2011.
- Holmqvist, C.: *Undoing war: war ontologies and the materiality of drone warfare*, *Millennium Journal of International Studies* 41, 535–52, 2013.
- Shaw, I. G. R. *Predator empire: the geopolitics of US drone warfare*, *Geopolitics*, 18, 536-559, 2013.

4. The role of international organizations in guaranteeing international security (organizations v states, global and regional institutions)

- What are the strengths and weaknesses of intergovernmental organizations?
- How has the role of international organizations evolved since the end of the Cold War globally, in Europe and the Euro-Atlantic area?
- What is the relationship between various international institutions in Europe and the EuroAtlantic area?

Literature:

Fareed Zakaria, The Rise of Illiberal Democracy. Foreign Affairs, November-December 1997, vol. 76, no. 6, 22 p.

http://www.closer2oxford.ro/uploads/2012/06/12/The_Rise_of_Illiberal_Democracy.gflruw.pdf

John J. Mearsheimer, 1990, Why We Will Soon Miss the Cold War. In: The Atlantic Monthly, August, vol. 266, no. 2, pp. 35-50. <http://mearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0014.pdf> The Charter of the United Nations. Preamble, Article 1-2, 23-54 <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf>

The North Atlantic Treaty, 1949, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?

5. The evolution of conflicts in the last three decades. The phases (constituting elements) of the conflict management cycle

- How have international conflicts changed since the end of the Cold War: Which are the main identifiable tendencies?
- Which are the phases of the conflict management cycle? What has led to the conflict management cycle that consists of three phases?
- What risks do weak, failing and failed states carry (nationally and internationally)?

Literature:

Robert I. Rotberg, Failed States, Collapsed States, Weak States: Causes and Indicators 26 p.

Paul Collier, The Bottom Billion: Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done about it (Oxford: Oxford University Press, 2007), pp. 17-75.

http://www.sfu.ca/content/sfu/deanradstudies/events/dreamcolloquium/SpringColloquium/Readings/Readings/_jcr_content/main_content/download_47/file.res/Paul%20Collier

Michael J. Mazarr, The Rise and Fall of the Failed-State Paradigm: Requiem for a Decade of Distraction. Foreign Affairs, January – February 2014, pp. 113-121.

Edward N. Luttwak, Give War A Chance. Foreign Affairs, vol. 78, July – August 1999, pp. 3644. <https://peacelearner.files.wordpress.com/2010/01/edward-luttwak-give-war-a-chance1.pdf>

6. Human security and the Responsibility to Protect as means of conflict resolution

- How has human security rearranged the priorities of international security?
- Is it possible to distinguish human security risks from other risks to international security? (E.g. interstate and transnational risks) Please, illustrate it on one security risk of your choice.
- What is the status (legal and in the UN) of the Responsibility to Protect concept?

Literature:

Kofi Annan: The two concepts of sovereignty, *Economist*, 18 September 1999.
<http://www.economist.com/node/324795>

The Responsibility to Protect: Core Principles. In: *The Responsibility to Protect Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty*. Ottawa, International Development Research Centre, 2001. pp. xixiii.
<http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf>

Conflict and peace studies

7. Uncertainty, Insecurity and Risk

- What does 'risk society' mean? What are the 'unknown unknowns' in the international system?
- Analyse a typical risk in the contemporary international system.
- What is the role of nuclear and traditional arms control in reducing insecurities in the international system?
- Please, describe the development of the field of Peace Studies. How would you explain the lack of „War Studies” as an interdisciplinary field?

Literature:

Michael Alles (2009): „Governance in the Age of Unknown Unknowns.” *International Journal of Disclosure and Governance* 6, 85–88

Ulrich Beck (1992): „From Industrial Society to the Risk Society: Questions of Survival, Social Structure and Ecological Enlightenment.” *Theory, Culture & Society*, 9(1), 97–123.

UN Group of Consultants Experts: “Economic and Social Consequences of the Arms Race.” In: Marek Thee (ed.): *Armaments, Arms Control and Disarmament*. UNESCO, 1982. 40–57.

Goldblat, Jozef (2002): *Arms Control, The New Guide to Negotiations and Agreements*. SAGE, London.

Paul Rogers (2013): „Peace Studies.” In: *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins, Oxford University Press, Oxford. 35–52.

Tarak Barkawi (2011): „From War to Security: Security Studies, the Wider Agenda and the Fate of the Study of War.” *Millennium: Journal of International Studies*, 39(3), 701–716.

8. Violence in the International System

- Introduce Galtung's theory about positive and negative peace. What do you know about the concepts of structural and cultural violence?
- How does the UN Charter regulate the use of force? Describe the legitimate and the controversial ways of using force in the international system. What kind of means does the UN Charter mention for the peaceful settlement of international disputes?
- What are nonviolent conflicts? Please, illustrate it on one case of your choice.

Literature:

Johan Galtung (1990): „Cultural Violence.” *Journal of Peace Research*, 27(3), 291–305.

Johan Galtung (2008): „Towards a Grand Theory of Negative and Positive Peace: Peace, Security and Conviviality.” In: *A Grand Design for Peace and Reconciliation: Achieving Kyosei in East Asia*, eds. Murakami, Yoichiro & Schoenbaum, Thomas J. Edward Elgar, Cheltenham, UK, and North Hampton, Massachusetts, USA, 90–106. *The Charter of the United Nations*.

Eileen Babbitt: “Conflict Resolution as a Field of Inquiry: Practice Informing Theory.” *International Studies Review*, 13 (2011). 46–57.

Jørgen Johansen: “Nonviolence: More than the Absence of Violence.” In: Charles Webel – Johan Galtung (eds.): *Handbook of Peace and Conflict Studies*. London, New York: Routledge, 2007. 143–159.

9. Gender in Security Studies

- Introduce the ontology, epistemology and methodology of the rationalist, standpoint and poststructuralist perspectives of feminism on IR/Security Studies.
- Introduce one typical issue (e.g. women and violence in terrorist organisations, rape as a weapon of war) in Security Studies where the variable of gender has a specific explanatory value.
- What does the concept of gender mainstreaming mean? Evaluate the development of the theory and the practice of the concept.

Literature:

Lene Hansen (2010): „Ontologies, Epistemologies, Methodologies.” In: *Gender Matters in Global Politics*, ed. Laura J. Shepherd. Routledge, New York. 17–27.

Laura Sjoberg & Caron E. Gentry (2008): „Reduced to Bad Sex: Narratives of Violent Women from the Bible to the War on Terror.” *International Relations*, 22(1), 5–23.

Caron Gentry (2009): “Twisted Maternalism: From Peace to Violence.” *International Feminist Journal of Politics*, 11(2), 235–252.

Inger Skjelsbaek (2001): “Sexual Violence and War: Mapping Out a Complex Relationship.” *European Journal of International Relations*, 7(2), 211–237.

Carol Cohn (2008): “Mainstreaming Gender in UN Security Policy: A Path to Political Transformation?” In: S. M. Rai – G. Waylen (eds.): *Global Governance*. Palgrave Macmillan, London. 185–203.

1. Human dignity: theoretical approaches

· Contemporary approaches to human dignity

Literature:

Matthias Mahlmann, Human Dignity and Autonomy in Modern Constitutional Orders, in *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law*, edited by Michel Rosenfeld and András Sajó, Oxford University Press, 2012, pp. 371–396.

Susanne Baer, Dignity, liberty, equality: A fundamental rights triangle of constitutionalism, *University of Toronto Law Journal*, Vol. 59, No. 4 (Fall 2009), pp. 417–468, only abstract and pp. 456–468.

Philippe-André Rodriguez, Human dignity as an essentially contested concept, *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 28, No. 4 (2015), pp. 743–756.

Oscar Schachter, Human Dignity as a Normative Concept, *American Journal of International Law*, Vol. 77, No. 4 (Oct. 1983), pp. 848–854, only pp. 853–854.

Case:

Manuel Wackenheim v France, Communication No 854/1999, U.N. Doc. CCPR/C/75/D/854/1999 (2002).

2. Right to life and human dignity I: Death penalty, Abortion

Death penalty

- Decision No. 23/1990 (X. 31.) of the Hungarian Constitutional Court (summary)
- *Furman v. Georgia*, 408 US 238 (1972).
- *Gregg v. Georgia*, 428 US 153 (1976).
- *Magyar v. Hungary*, App no, 73593/10, 20 May 2014, ECHR.
- *T.P. and A.T. v. Hungary*, App nos 37871/14 and 73986/14, 4 October 2016, ECHR.

Abortion

- *Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965).
- *Roe v. Wade*, 410 U.S. 113 (1973).
- Catharine A. MacKinnon, *Reflections on Sex Equality under Law*, *Yale Law Journal*, Vol. 100, No. 5, (Mar., 1991), pp. 1281–1328 (excerpts).

3. Right to life and human dignity II: Sexual autonomy, Euthanasia / assisted suicide, Terror and law enforcement

Sexual autonomy

- Goodwin v. the UK (Grand Chamber), App no 17488/90, 27 March 1996, ECHR
- Schalk and Kopf v. Austria, App no 30141/04 (2010).
- Oliari v. Italy, App nos 18766/11 and 36030/11 (2015) ECHR
- Obergefell v. Hodges, 576 U.S. (2015).
- Shayana Kadidal, Obscenity in the Age of Mechanical Reproduction, *American Journal of Comparative Law*, Vol. 44, No. 2 (Spring, 1996), pp. 353–385, only pp. 353–355 (peep-show case)

Euthanasia / assisted suicide

- Cruzan v. Director, Missouri Department of Health, 497 U.S. 261 (1990)
- Pretty v. United Kingdom, App no 2346/02, 29 April 2002, ECHR.
- Rodriguez [1993] 3 SCR 519. (Canada)
- Airedale NHS Trust v Bland [1993] 1 All ER 821. (Australia)

Terror and law enforcement

- Gäfgen v. Germany (Grand Chamber), App no 22978/05, 1 June 2010, ECHR.
- Aviation Security Act Case, BVerfG, 1 BvR 357/05 of 15 Feb. 2006 (Germany); Bundesverfassungsgericht, Press release No. 11/2006 of 15 Feb. 2006.
- Scott v. Harris, 550 U.S. 372 (2007), with additional commentary and video footage

4. Minority rights I

- The international protection of minority rights: evolution and current state
- Present the main points of critique of international minority rights and the dilemma of individual and collective rights

Literature:

Patrick Macklem, Minority rights in international law, *International Journal of Constitutional Law* 6.3-4 (2008): 531-552.

Will Kymlicka, Interpreting Group Rights, *The Good Society* 6.2 (1996): 8-11.

Will Kymlicka, Do we need a liberal theory of minority rights? Reply to Carens, Young, Parekh and Forst, *Constellations* 4.1 (1997): 72-87.

Cases:

Sandra Lovelace v. Canada, U.N. Doc. Supp. No. 40 (A/36/40) at 166 (Jul. 30, 1981), Human Rights Committee

Ivan Kitok v. Sweden, U.N. Doc. CCPR/C/33/D/197/1985 (Aug. 10, 1988), Human Rights Committee

Sejdic and Finci v. Bosnia and Herzegovina, App. nos. 27996/06 and 34836/06, Grand Chamber judgment of 22 December 2009, ECtHR

5. Minority rights II:

- What are the benefits and the shortcomings of the intersectionality approach?
- Describe the status and practice of minority rights in the context of EU accession.
- Securitization of minority rights: can security-based arguments be used to limit minority rights?

Literature

Kimberle Crenshaw, Mapping the margins: Intersectionality, identity politics, and violence against women of color, *Stan. L. Rev.* 43 (1990): 1241.

Nancy Ehrenreich, Subordination and symbiosis: Mechanisms of mutual support between subordinating systems, *UMKC L. Rev.* 71 (2002): 251 (Chapter III only)

Gwendolyn Sasse, EU Conditionality and Minority Rights: Translating the Copenhagen Criterion into Policy, *EUI Working Paper RSCAS No. 2005/16*.

Paul Roe, Securitization and minority rights: Conditions of desecuritization, *Security Dialogue* 35.3 (2004): 279-294.

6. Contemporary challenges of democratic elections

- What are the key substantial and procedural elements of universal suffrage, regarding the international standards and legal practice? (International human rights conventions, case law and some case studies)
- What are the most challenging points of equal suffrage, from legal and political aspects? (Gerrymandering, malapportionment, campaign finance)
- Freedom of speech and elections: campaigns, campaign finances and their political consequences

Literature:

James A. Gardner - Guy-Uriel Charles: *Election Law in the American Political System*. Wolters Kluwer, 2018.

Ray La Raja: *Small Change. Money, Political Parties, and Campaign Finance Reform*. The University of Michigan Press, 2008.

Primary sources:

Relevant international human rights documents *Hirst v. UK case*, European Court of Human Rights

Greens v. UK case, European Court of Human Rights *Scoppola No3. v. Italy case*, European Court of Human Rights

Animal Defenders v. UK case European Court of Human Rights

7. Freedom of speech I

- What are the main theoretical foundations and controversies in relation to freedom of expression?
- What are the main models and tests of the limits of freedom of expression, especially in the areas of political speech and hate speech, including speech related to terrorism.

Literature

van Mill, David, "Freedom of Speech", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <http://plato.stanford.edu/archives/spr2015/entries/freedom-speech/>.

Ian Cram, The Danish Cartoons, Offensive Expression and Democracy in Ivan Hare and James Weinstein eds, Extreme Speech and Democracy, Oxford University Press, 2009, 310- 330.

Barak-Erez, D. and D. Scharia, 2011, Freedom of Speech, Support for Terrorism and the Challenge of Global Constitutional Law”, Harvard Law School National Security Journal, Vol2, Issue 1, 21.

Cases:

New York Times Co. v Sullivan, United States Supreme Court

Lingens v Austria, European Court of Human Rights

Jersild v Denmark, European Court of Human Rights

Brandenburg v Ohio, United States Supreme Court

Gitlow v New York, US. SC

R.A.V. v City of St. Paul, Minnesota, US SC

Virginia v Black, US SC

Lüth-decision, German Federal Constitutional Court,
<https://law.utexas.edu/transnational/foreign-law-translations/german/case.php?id=1369>

Auschwitzlüge, German Federal Constitutional Court,
<https://law.utexas.edu/transnational/foreign-law-translations/german/case.php?id=621>

Faurisson v France, UN Human Rights Commission

Vejdeland v Sweden, European Court of Human Rights

8. Freedom of speech II.

- Freedom of information
- Symbolic speech
- Freedom of assembly
- Freedom of association

Literature:

Helen Darbishire: A Right Emerges: The History of the Right of Access to Information and Its Link with Freedom of Expression in Péter Molnár ed, Free Speech and Censorship around the Globe, CEU Press, 2014, pp 167-185.

Ute Krüdewagen, 'Political Symbols In Two Constitutional Orders: The Flag Desecration Decisions of the United States Supreme Court and the German Federal Constitutional Court', 19 Ariz. J. Int'l & Comp. L. 679 (2002)

Cases:

Magyar Helsinki Bizottság v Hungary, European Court of Human Rights, Grand Chamber judgment

Vajnai v Hungary, European Court of Human Rights

Fáber v Hungary, European Court of Human Rights

Bukta v Hungary European Court of Human Rights

Hess-decision, German Federal Constitutional Court

https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2009/11/rs20091104_1bvr215008en.html

Vona v Hungary, European Court of Human Rights

Case C-78/18 ECLI:EU:C:2020:476, Court of Justice of the European Union (Grand Chamber) ('Transparency Law')

9.F reedom of religion I. Theoretical approaches

- What are some major theoretical approaches to the relation between religion and state/politics?
- What is toleration? What concepts of toleration are you familiar with?
- What is postsecularism? How authors like Habermas and Taylor see the place of religion and religious arguments in the public sphere and in political discourse?

Literature:

Eberle, Chris and Cuneo, Terence, "Religion and Political Theory", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <http://plato.stanford.edu/archives/spr2015/entries/religion-politics/>

Michael Walzer, Drawing the Line: Religion and Politics, Soziale Welt 49. Jahrg., H. 3 (1998), pp. 295-307

Samual Scheffler, The Good of Toleration, ch 12 in Scheffler, Equality and tradition : questions of moral value in moral and political theory (OUP 2009) <https://as.nyu.edu/content/dam/nyu-as/philosophy/documents/faculty-documents/scheffler/Scheffler-Samuel-The-Good-of-Toleration.pdf>

Ulrike Spohn (2015) A Difference in Kind? Jürgen Habermas and Charles Taylor on Post-secularism, The European Legacy, 20:2, 120-135

10. Freedom of religion II: Basic constitutional-legal concepts and models. Religion in schools

- What is freedom of religion? What does the right extend to? What is religion from the perspective of human rights law? What is accommodation in freedom of religion law?
- What are the basic models of church-state relations in comparative perspective?
- Discuss ECHR case law on religion and education (apart from the headscarf controversy)

Literature:

András Sajó and Renáta Uitz: Freedom of Religion in The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law Edited by Michel Rosenfeld and András Sajó, 909-922 (OUP 2017) West Virginia State Bd. of Education v. Barnette (USSC)

Employment Division v Smith (USSC) Yoder v Wisconsin (USSC)

Folgero and others v Norway (subject „Christianity, religion and philosophy) (ECHR) Lautsi case(s) (crucifix in classrooms in Italy) (ECHR)

Dojan and others v Germany (mandatory sex education) (ECHR)

Osmanoglu and Kocabas v. Switzerland (ECHR) Application no. 29086/12 (mandatory mixed gender swimming lessons)

11. Freedom of religion III

- headscarf controversies
- religious arbitration and the challenge of legal pluralism
- conscientious objection

Literature

Religious Symbolism and the Resilience of Liberal Constitutionalism: On the Federal German Constitutional Court's Second Head Scarf Decision By Matthias Mahlmann, German Law Journal Vol. 16 No. 04, 887. <https://www.cambridge.org/core/journals/german-law-journal/article/religious-symbolism-and-the-resilience-of-liberal-constitutionalism-on-the-federal-german-constitutional-courts-second-head-scarf-decision/BDAA2AD890245DA44C543A8068A2F9E1>

Ayelet Schachar, Privatizing Diversity: A Cautionary Tale from Religious Arbitration in Family Law, Theoretical Inquiries in Law 9.2 (2008) https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1151234

Stijn Smet: Conscientious Objection through the Contrasting Lenses of Tolerance and Respect, Oxford Journal of Law and Religion, 2019, 8, 93–120

Cases:

Dahlab v Switzerland, European Court of Human Rights

Dogru v France, European Court of Human Rights

Hamidovic v Bosnia and Herzegovina, European Court of Human Rights

S.A.S. v France, European Court of Human Rights

Eweida v UK, European Court of Human Rights

12. International migration and the European Union

- Explain the most important theories of international migration!
- Explain the most important features of EU refugee policy!
- Explain the most important rules of EU immigration policy!

Literature:

Douglas S. Massey, Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino, J. Edward Taylor: Theories of International Migration: A Review and Appraisal. Population and Development Review, Vol. 19, No. 3 (Sep., 1993), pp. 431-466.

Buonanno, Laurie (2017): The European Migration Crisis. In: Dinan, Desmond – Nugent, Neill – Paterson, William E. szerk.: The European Union in Crisis. London: Palgrave. 100- 130.

Daniel Thym: Immigration In: EU Immigration and Asylum Law : A Commentary / Hailbronner, Kay; Thym, Daniel (Eds.). - 2nd edition. - München : C.H. Beck, 2016. - S. 271-299. - ISBN 978-3-406-66653-7

Steve Peers: EU Justice and Home Affairs Law (Non-Civil). In: Evolution of EU Law (Eds. Paul Craig – Grainne de Burca) Oxford: Oxford University Press, Chapter 10. 269-298.

1. Basic issues and general logic of development policy; the “blessing” and “cursing” mechanisms of development aid

- What definitions do you know of “development”? How would you define development policy goals in general?
- Why can development aid be a blessing and a curse at the same time? In what conceptual framework can these opposite effects be interpreted?
- Who are the main actors in development policy?

Literature

- DiNitto, Diana M. – Johnson, David H. (2016): Social Welfare. Politics and Public Policy. 8th edition. London: Pearson, 1-13.
- Rist, Gilbert (2008): The History of Development: From Western Origins to Global Faith. 3rd edition. London – New York: Zed Books, 8-18.
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12th edition. Boston: Pearson. 9-27.

2. Competing ideologies of development policy and development economics

- Introduce development economics’ classical theories of development!
- Introduce development economics’ structuralist and dependence theories!
- Introduce development policy’s neoliberal and post-neoliberal paradigms!

Literature

- Lancaster, Carol (2006): Foreign Aid: Diplomacy, Development, Domestic Politics. Chicago: University of Chicago Press. 1-24.
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12th edition. Boston: Pearson. 118-144.

3. Indicators and institutional conditions of an effective development policy

- Interpret quantifiable goals for development and development policy and list some possible metrics!
- Describe the most important economic and social indicators of development (GDP, GNI, HDI)!
- Summarize the possible role of the state, the market and non-governmental organizations in an effective development policy!

Literature

- Ascher, William - Brewer, Garry D. - Cheema, G. Shabbir - Heffron, John M. (2016): The Evolution of Development Thinking. Governance, Economics, Assistance, and Security. New York: Palgrave Macmillan. 107 - 131.
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12th edition. Boston: Pearson. 40-55, 220 - 224, 235 - 237.

4. Typology and critical approaches of international development policy cooperation

- Describe bilateral forms of international development cooperation!
- Describe multilateral forms of international development cooperation!
- Introduce the main critical point in development literature concerning the current system of international development cooperation!

Literature

- Klingebiel, Stephan (2014): Development Cooperation. Challenges of the New Aid Architecture. London: Palgrave Macmillan. 1 - 34.
- Todaro, Michael P. – Smith, Stephen C. (2015): Economic Development, 12th edition. Boston: Pearson. 747-757.

5. The European Union's external relations and external policies

- The development of EC/EU external policies from the 1950s to nowadays
- The nature of EU external relations; the relationship between EU external relations and the foreign policies of the Member States
- The system, institutions and tools of EU external policies

Literature

- Keukeleire, Stephan – Delreux, Tom (2014): The Foreign Policy of the European Union. 2nd edition. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 11-60; 116-134
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 7-54
- Smith, Karen (2014): European Union Foreign Policy in a Changing World. 3. kiad. Cambridge, Malden: Polity. 44-66

6. The European Union's Status in International Law and International Institutions: The Common Foreign and Security Policy

- The Union's legal status according to the Lisbon Treaty
- The Union in multilateral international organisations
- The Common Foreign and Security Policy (including the Common Security and Defence Policy)

Literature

- Keukeleire, Stephan – Delreux, Tom (2014): The Foreign Policy of the European Union. 2nd edition. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 156-196; 299-320
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 1-18; 246-275; 346-437

7. The European Union's International Development and Humanitarian Aid Policy

- Major steps in the development of the Union's international development policy since 1960
- Main characteristics and instruments of the Union's international development and humanitarian aid policies
- The development, framework, present and future of the relations with ACP countries

Literature

- Deliputte, Sarah - Orbie, Jan (2018): EU development policy. In. Hubert Heinelt - Sybille Münch (Eds.): Handbook of European Policies: Interpretive Approaches to the EU. Cheltenham and Northampton: Elgar. 288-305
https://www.eadi.org/typo3/fileadmin/Documents/Publications/Premium_Member_GCGS/2018/Deliputte_and_Orbie_2018_-_EU_Development_Policy_-_Abductive_research_strategy.pdf
- Keukeleire, Stephan – Delreux, Tom (2014): The Foreign Policy of the European Union. 2. kiad. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. 211-218
- Hill, Christopher – Smith, Michael – Vanhoonacker, Sophie (2017): International Relations and the European Union. Oxford: University Press. 292-315
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 311-345

8. The European Union's International Trade Policy

- The Union as an international economic actor
- The Union's international trade policy: its development, goals, principles, division of competences, and instruments
- The Union in the global arena (and institutions) of trade policy

Literature

- Hill, Christopher – Smith, Michael – Vanhoonacker, Sophie (2017): International Relations and the European Union. Oxford: University Press. 209-262
- Smith, Michael (2016): EU External Relations In. Michelle Cini (Ed.): European Union Politics. Oxford: Oxford University Press. 214-226
- Vooren, Bart van – Wessel, Ramses A. (2014): EU External Relations Law. Text, Cases and Materials. Cambridge: University Press. 276-310

9. The European Union and international migration

- Present an overview of the most important theories of international migration
- Describe the main objectives, principles and instruments of the European Union's asylum and migration policy
- Describe the legal environment of emigration and immigration affecting Hungary in the EU context (Hungarian citizens, EEA citizens, asylum seekers, refugees, beneficiaries of international protection, third-country nationals)

Literature

- Buonanno, Laurie (2017): The European Migration Crisis. In: Dinan, Desmond – Nugent, Neill – Paterson, William E. (ed.): The European Union in Crisis. London: Palgrave. 100-130
- Massey, Douglas S. - Arango, Joaquin - Graeme, Hugo - Kouaouci, Ali - Pellegrino, Adela - Taylor, Edward J. (1993): Theories of International Migration: A Review and Appraisal. Population and Development Review 19(3):431

10. The system of the European Union's internal development policies; the formation and development of cohesion (regional) policy

- Which policy areas and instruments play a key role in the European Union's internal development activities?
- Present the history and evaluation of the European Union's cohesion (regional) policy from the 1950s to the present!
- Present the policy theory approaches applicable to the European Union's cohesion (regional) policy!

Literature

- Buonanno, Laurie – Nugent, Neill (2011): Explaining the EU's Policy Portfolio: Applying a Federal Integration Approach to EU Cohesion Policy. Bruges Political Research Papers No. 20.
- Olsen, Jonathan (2021): The European Union: Politics and Policies. 7th edition. New York: Routledge, 209-215.

11. The system of cohesion (regional) policy of the European Union; the Union budget and the financial absorption of EU funds

- Present the principles EU funding and the main elements of its intervention logic!
- What is the place of the Union's cohesion (regional) policy in the EU budget?
- What do we mean by policy cycle in EU development policy and what are its determinants?

Literature

- EU Learning (2021): EU Funding Opportunities 2021-2027. A Practical Guide. Available: <http://eu-learning.net/download/eu-funding-opportunities-2021-2027-a-practical-guide/>, 12-17.
- Nugent, Neill (2017): The Government and Politics of the European Union. 7. ed. London: Palgrave. 419-432.

Olsen, Jonathan (2021): The European Union: Politics and Policies. 7th edition. New York: Routledge, 183-198.